

Huvudman

Älvdalens Utbildningscentrum AB

Org.nr 556775-9120

info@alvdalen.se

Ärendet

Tillsyn av gymnasieskolan Älvdalens Utbildningscentrum i Älvdalens kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Älvdalens Utbildningscentrum AB att senast den **11 januari 2027** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande rektorns beslut att fördela hela eller delar av nivåer av ämnen till arbetsplatser. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Älvdalens Utbildningscentrum AB inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Älvdalens Utbildningscentrum AB ska vidta följande åtgärder

Rektorns beslut om att fördela hela eller delar av nivåer i ämnen som arbetsplatsförlagt lärande

Se till att rektor fattar beslut om vilka nivåer i ämnen eller delar av sådana nivåer som ska genomföras som arbetsplatsförlagt lärande. Besluten ska vara tydligt kopplade till innehållet i ämnesplanerna och det ska framgå vilka nivåer i ämnen eller delar av sådana nivåer i ämnen som förlagts till arbetsplatsförlagt lärande. Besluten ska fattas innan det arbetsplatsförlagda lärandet påbörjas och ska dokumenteras. Huvudmannen ska redovisa de beslut om att fördela hela eller delar av nivåer av ämnen som arbetsplatsförlagt lärande som fattas av rektorn i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (4 kap. 12 § gymnasieförordningen [2010:2039])

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser arbetsplatsförlagt lärande och tillgång till handledare, utbildningens innehåll och undervisningen bedrivs under ledning av lärare.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2026:6779) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2026 inlett en tillsyn av Älvdalens Utbildningscentrum som är en gymnasieskola i Älvdalens kommun. Tillsynen har inriktats mot naturbruksprogrammet inriktning skogsbruk samt fordons- och transportprogrammet inriktning transport.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Älvdalens Utbildningscentrum följer gällande bestämmelser om arbetsförlagt lärande och tillgång till handledare, beslut om att fördela hela eller delar av nivåer av ämnen till arbetsplatser, utbildningens innehåll samt undervisningen bedrivs under ledning av lärare.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, instruktör, lärare, rektorn samt lektionsobservationer mellan den 1 september och 4 september 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. lärarförteckning och utbildningsplaner. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Rektorns beslut om att fördela nivåer i ämnen eller delar av sådana nivåer som arbetsförlagt lärande

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen dokumentation från huvudmannen framgår att i samband med att perioderna för apl (arbetsplatsförlagt lärande) planeras gör yrkeslärarna en bedömning av vilka yrkesämnen, nivåer i ämnen eller kurser som är aktuella under perioden och vilka delar av innehållet som lämpar sig för lärande på en arbetsplats. Vidare framgår att många apl-platser används återkommande, vilket gör att handledarna blir väl förtrogna med skolans förväntningar och utbildningens innehåll.

Som en del av tillsynen har Älvdalens Utbildningscentrum gett in dokumentation till Skolinspektionen där apl-planering på respektive program framgår. Dokumentet benämns apl-placering och omfång utifrån ämne, nivå och termin.

Elever uppger i intervju att de inte fick med sig någon information om vad de skulle arbeta med på apl men att handledaren fick fylla i ett papper om vilka uppgifter eleven har arbetat med och hur bra eleven utfört arbetet.

Lärare på naturbruksprogrammet inriktning skogsbruk uppger i intervju att handledarna vet vilka ämnen som eleverna ska genomföra på sin apl. Lärarna berättar vidare att de skickar med eleverna bedömningsunderlag där det bland annat framgår att eleverna ska arbeta med bemötande. Lärarna uppger att besluten om vad eleverna ska arbeta med sker på gruppnivå.

Lärare på fordon och transportprogrammet inriktning transport uppger att eleverna får med sig en apl-uppgift som eleverna ska visa upp för sin handledare. Vidare uppger lärarna att det är lärarna som beslutar vilka ämnen och nivåer som ska genomföras på apl och att lärarna inte har någon dialog med rektorn om det beslutet.

Rektorn uppger i intervju att hon inte har fattat ett beslut kring att fördela nivåer i ämnen eller delar av sådana nivåer som arbetsförlagt lärande. Vidare uppger rektorn att det finns ett pågående arbete med att se över vilka ämnen och nivåer som ska förläggas för varje program och årskurs.

Efter Skolinspektionens besök redovisade rektorn de apl-uppgifter som eleverna på fordon och transportprogrammet fått av sina lärare. Av uppgifterna framgår bland annat frågor om säkerhetskontroller i samband med lastning och lossning och vilka nya begrepp och facktermer eleven har lärt sig.

Rättslig reglering

Huvudmannen ansvarar för att skaffa platser för det arbetsplatsförlagda lärandet och att detta uppfyller de krav som finns för utbildningen. Rektorn beslutar om att hela eller delar av nivåer i ämnen ska förläggas till arbetsplatser och om hur fördelningen över läsåren ska göras (4 kap. 12 § gymnasieförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Älvdalens Utbildningscentrum AB inte följer bestämmelserna om att rektorn ska fatta beslut om att fördela nivåer i ämnen eller delar av sådana nivåer som arbetsförlagt lärande. Av utredningen framgår att det finns en apl-planering, men att rektorn inte fattat beslut om vilka nivåer i ämnen eller delar av sådana som arbetsförlagt lärande. Det är därmed inte tydligt hur det arbetsförlagda lärandet är kopplat till innehållet i ämnesplanerna. Av utredningen framgår vidare att det inte fattas några individuella beslut av rektorn om vilka nivåer i ämnen eller delar av sådana nivåer som ska förläggas på apl. Rektorns beslut är ett viktigt led i att kvalitetssäkra det arbetsplatsförlagda lärandet. Det måste därför vara tydligt för alla inblandade parter vad rektorn beslutat gällande vilka delar av utbildningen som är förlagd till aktuell arbetsplats. Av beslutet ska det framgå vilka hela eller delar av nivåer i ämnen som eleven ska genomföra på apl och beslutet ska vara tydligt kopplat till innehållet i ämnesplanerna. Att så inte sker är en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Älvdalens Utbildningscentrum AB verksamhet vid Älvdalens Utbildningscentrum uppfyller inte författningarnas krav vad gäller rektorns beslut om att fördela nivåer i ämnen eller delar av sådana nivåer som arbetsförlagt lärande. Det finns därför skäl att förelägga Älvdalens Utbildningscentrum AB att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Utbildningens innehåll

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen dokumentation framgår att lärarna regelbundet planerar och följer upp undervisningens innehåll, så att det centrala innehållet i aktuella kurser och nivåer av ämnen behandlas i undervisningen. Vidare framgår att skolan använder simulatorer och digitala träningsmiljöer för att ge eleverna grundläggande maskinvana, mängdträning och möjlighet att öva moment innan de genomför praktiska övningar med skolans maskiner.

Elever på fordons- och transportprogrammet inriktning transport uppger i intervju att lärarna i början av skolstarten går igenom det centrala innehållet och informerar eleverna vad de ska arbeta med i sina kurser och ämnen.

Lärare som undervisar på naturbruksprogrammet inriktning skogsbruk uppger att de följer upp det centrala innehållet och fördelar undervisningstiden efter olika moment utifrån det centrala innehållet.

Lärarna på fordons- och transportprogrammet uppger att de går igenom det centrala innehållet i början av terminen och att biträdande rektorn följer upp och auskulterar lärarnas undervisning samt stämmer av med lärarna på arbetsplatsträffar vad de arbetar med.

Rektorn uppger i intervju att skolan har en introduktionsutbildning för nya lärare och lärare som saknar lärarlegitimation. Vidare berättar rektorn att utbildningen har olika moduler där skolans styrdokument och planering av undervisning tas upp. Vidare uppger rektorn att en av skolans förstelärare stöttar lärarna i arbetet med det centrala innehållet och ämnenas syfte.

Rättslig reglering

Undervisningen ska följa och omfatta aktuellt ämnes syfte samt det centrala innehållet i kursen, nivån eller ämnet (16 kap. 21 § skollagen och 1 kap. 3 a § och 4–5 §§ gymnasieförordningen).

För varje ämne ska det finnas en ämnesplan. Om det finns särskilda skäl får flera ämnen ha en gemensam ämnesplan. (16 kap. 21 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Arbetsförlagt lärande och tillgång till handledare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever, lärare och rektorn uppger i intervjuer att eleverna sammanlagt har 15 veckor apl. Lärare uppger att det finns elever som har mer än 15 veckor apl utlagt. Rektorn uppger att apl är en stående punkt när programråden samlas och att eleverna har apl på olika platser i landet. Vidare uppger rektorn att skolledningen och arbetslagen säkerställer att eleverna har 15 veckor apl genom schemaläggningen där det framgår hur mycket tid som fördelas på apl. Rektorn berättar i intervju att skolan erbjuder elever som missat sin apl att ta igen den tiden, exempelvis på lov.

Av intervjuer med elever, lärare och rektorn framgår att alla elever har en handledare på sin apl-plats som är lämplig och har nödvändiga kunskaper. Lärare uppger i intervju att de har kontakt med handledarna och att de genomför besök på apl-platserna i den mån det går då eleverna har apl-platser utspridda över hela landet. Rektorn uppger i intervju att skolan använder samma apl-platser om det har fungerat tidigare. Vidare uppger rektorn att lärarna har kontakt med eleverna under deras apl-period. Om eleverna upplever att apl-platsen inte fungerar kan skolan avbryta samarbetet med den arbetsplatsen.

Rättslig reglering

Ett yrkesprogram ska innehålla arbetsplatsförlagt lärande (16 kap. 16 § skollagen).

Arbetsplatsförlagt lärande ska förekomma på alla yrkesprogram i gymnasieskolan i minst 15 veckor. Varje vecka som genomförs på en arbetsplats ska för en elev i gymnasieskolan anses motsvara 23 timmars garanterad undervisningstid. Huvudmannen ansvarar för att skaffa platser för det arbetsplatsförlagda lärandet och att detta uppfyller de krav som finns för utbildningen (4 kap. 12 § gymnasieförordningen).

För en elev som deltar i arbetsplatsförlagt lärande ska det utses en handledare på arbetsplatsen. Som handledare får bara den anlitas som har nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget och som även i övrigt bedöms vara lämplig (4 kap. 14 § gymnasieförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Undervisningen bedrivs under ledning av lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av lektionsobservationer och i intervju med instruktör, lärare och rektorn framgår att det är lärarna som planerar och ansvarar för undervisningen. Det framgår vidare att instruktörer deltar i undervisningen i ämnena skogsmaskiner nivå1,2 och 3 och motor- och røjmotorsåg nivå1. Lärare uppger att rekryteringssvårigheter är anledningen till att instruktörer deltar i undervisningen. Det framgår vidare att instruktörerna tillsammans med lärare genomför undervisningen och att instruktörerna får uppgifter av lärarna. Rektorn berättar i intervju att instruktörerna av säkerhetsskäl deltar i undervisningen samt för att ge eleverna instruktioner. Vidare uppger rektorn att hon gör lektionsbesök och följer upp att instruktörerna är lämpliga.

Rättslig reglering

I skollagen avses med begreppet undervisning sådana processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till skollagen och som syftar till utveckling och lärande genom att elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden (1 kap. 3 § skollagen).

En legitimerad lärare har ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver. Detsamma gäller en lärare som är undantagen från krav på legitimation enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 2 kap. 13 § tredje stycket och den som bedriver undervisning i fall som avses i 2 kap. 17 § och 18 § andra stycket 1-3. (2 kap. 15 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Sara Angeria

Beslutsfattare

Signerat av: Sara Angeria

X Peter Sjöberg

Föredragande

Signerat av: Peter Sjöberg

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Sofia Granberg medverkat.